

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-486-3-20>

**CONSIDERING THE PECULIARITIES OF CLIP THINKING
OF STUDENTS IN THE TRAINING OF THE MEDICAL
PROFESSIONALS**

**ВРАХУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ КЛІПОВОГО МИСЛЕННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ
МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ**

Korol A. P.

*Candidate of Medical Sciences,
Associate Professor,
Head of the Histology Department
National Pirogov Memorial Medical
University
Vinnytsya, Ukraine*

Король А. П.

*кандидат медичних наук, доцент,
завідувач кафедри гістології
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Hnenna V. O.

*Candidate of Medical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor
at the Histology Department
National Pirogov Memorial
Medical University
Vinnytsya, Ukraine*

Гнєнна В. О.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри гістології
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Hovorushchenko O. O.

*3rd year student,
specialty 222 – Medicine
National Pirogov Memorial Medical
University
Vinnytsya, Ukraine*

Говорущенко О. О.

*студентка 3 курсу за спеціальністю
222 – Медицина
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Стрімкий розвиток технологій та цифровізації суспільства та величезні обсяги інформації, яку повинна сприймати та опрацьовувати сучасна людина (згідно з статистикою [1], глобальний обсяг інформації в світі до 2025 р. досягне 180 зетабайт) привели до появи так званого кліпового мислення (кліпового сприйняття, кліпової свідомості) як альтернативи традиційному мисленню [2].

Спочатку кліпове мислення передбачало здатність сприймати інформацію через короткі фрагменти, образи, що легко і швидко запам'ятовуються, як альтернативний спосіб сприйняття інформації [3]. Але наразі кліпове мислення стало основним способом сприйняття

інформації, що витіснив сприйняття інформації через опрацювання та осмислення текстової інформації [2].

Кліпове мислення характеризується фрагментарністю, високою швидкістю появи та зникнення інформації, тобто короткостроковістю запам'ятовуваного, альтернативністю джерел інформації, а також нелінійністю сприйняття та відтворення інформації [4]. Перевагами кліпового мислення є захист від перенасичення інформацією, інтелектуальне розвантаження, багатозадачність, швидкість реакції, адаптивність, здатність одночасно сприймати різнорідну інформацію, інтуїтивність [2, 10, 11]. Недоліками кліпового мислення є зниження концентрації уваги, зниження здатності критично мислити, підвищення рівня дезінформації, податливість до маніпуляцій та впливу, зниження успішності та коефіцієнту засвоєння знань за рахунок швидкого забування отриманої інформації, втрата цілісності картини світу, надання переваги візуальним символам, поверховість, відсутність аналітичної складової, труднощі з виокремленням головного з потоку інформації, спотворення морально-етичних цінностей (послаблення почуття відповідальності), втрата бажання пізнання нового, «фельдшеризм» як відсутність клінічного мислення (основи навчання у медичному ЗВО) у майбутніх фахівців-медиків [2, 10–12].

Кліпове мислення суттєво впливає на освітній процес, на формування свідомості в сучасних здобувачів освіти, в тому числі й при підготовці фахівців медичної галузі [5–9]. Традиційні методи освіти є недовірними та неприйнятними для сучасних здобувачів освіти через їх консервативність та відсутність врахування особливостей кліпового мислення сучасної молоді. Відтак, наразі при підготовці фахівців медичної галузі існує потреба у підборі таких технологій та методів навчання, які б дозволили врахувати особливості та переваги кліпового мислення, мінімізувати його недоліки, діджиталізувати освітній процес, зробити освітнє середовище інтерактивним та комфортним, викликати інтерес в здобувачів до майбутньої професії, мотивувати їх до пізнавальної активності, а також перейти на рівень узагальнення інформації та породити концептуальний тип мислення, проте при цьому підготувати спеціаліста з необхідним обсягом теоретичних знань і практичних навичок для подальшої професійної діяльності.

Прикладами таких технологій та методів навчання є [2, 11–14]: метод пошуку парадоксів, який змушує студентів думати і шукати відповідь на запитання у своїй свідомості; інформаційний детокс, коли здобувач не отримує нової інформації, а переосмислює раніше отриману інформацію; живі дискусії, дебати (в т.ч. й відеодebати), які дозволяють набути навичок спілкування; технологія «веб-квест» у вигляді вирішення проблемного завдання з елементами рольової гри

з використанням інформаційних ресурсів Інтернету; метод кейсів як вирішення ситуаційних завдань з елементами ситуаційного аналізу (наприклад, здобувач повинен послідовно оцінити наявну симптоматику, визначити клінічні синдроми, описати запропоновані викладачем рентгенограми, інтерпретувати ЕКГ, МРТ та КТ, сформулювати попередній діагноз, самостійно призначити план додаткового обстеження, розробити маршрут пацієнта тощо); технологія скрайбінгу, під час якої відбувається повна візуалізація лекційного матеріалу шляхом створення невеликих зрозумілих малюнків; інфографіка як графічний спосіб подання різноманітної інформації з метою розвитку критичного мислення, аналізу та відбору змісту інформації; гейміфікація як технологія, яка пов'язана з використанням ігрових форм та методів навчання; метод «мозкового штурму»; залучення здобувачів до виконання завдань дослідницького характеру з обов'язковою презентацією результатів; ментальні карти та інтерактивні опитування з використанням сервісу Mentimeter.

Важливим методом навчання для здобувачів з кліповим мисленням є проблемно-орієнтоване навчання як метод набуття знань та навичок у галузі на основі вирішення проблем. Якщо під час традиційного навчання здобувачам розповідають, що вони повинні знати, вони вивчають цей матеріал, і тільки після цього вони можуть використати наявні знання, то під час проблемно-орієнтованого навчання здобувачам формується певна проблема, після чого вони ідентифікують та активізують наявні в них знання, визначають необхідні знання для вирішення проблеми, і тільки після цього вони вивчають і застосовують той матеріал, який дасть їм необхідні для вирішення поставленої проблеми знання. Прикладом такої проблеми може стати розробка інформаційної системи для підвищення обізнаності у сфері медицини та охорони здоров'я або ж оцінка ризиків використання синтетичних барвників у безалкогольних напоях тощо.

Отже, перехід до інформаційного, персоналізованого типу суспільства, наявність та особливості кліпового мислення спонукають адаптувати освітній процес під нові реалії. Наразі вже відомо чимало інтерактивних методів та технологій навчання, спрямованих на особистісно- та професійно-орієнтоване навчання, які є успішними та прийнятними для здобувачів з кліповим мисленням, забезпечують дотримання провідних тенденцій вищої медичної освіти та вимог суспільства до майбутніх фахівців-медиків, виконання державних стандартів, формують пізнавальну активність та самосвідомість здобувачів, стимулюють творчий підхід до вирішення професійних проблем, підвищують якість підготовки майбутніх фахівців-медиків.

Література:

1. Volume of data/information created, captured, copied, and consumed worldwide from 2010 to 2020, with forecasts from 2021 to 2025. Веб-сайт. URL: <https://www.statista.com/statistics/871513/worldwide-data-created/> (дата звернення 11.09.2024).
2. Жукова О., Павлов В., Лукіянчук А., Яковліва О. Психолого-педагогічний аналіз кліпового мислення як феномена сучасності. *Академічні візії*. 2023. Вип. 17.
3. Солоня Ю. Розроблення підходів щодо трансформації «кліпового» мислення майбутніх учителів біології способами організації навчально-дослідницької діяльності у фаховій підготовці. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 13. Т. 1. С. 156–163.
4. Верезомська І., Каткова Т. Кліпове мислення у контексті освітніх практик: тренди глобалізації. *Перспективи та інновації науки*. 2021. № 5 (5). С. 123–133.
5. Чаплак Я., Зварич І. Кліпова хаотичність як засіб абсурдизації та маніпулятивна технологія. *Psychological journal*. 2018. № 4. С. 19–36.
6. Іжевська О. Особливості навчання дітей з кліповим мисленням засобами ІКТ. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2019. № 31. С. 91–95.
7. Грицак Н. Літературна освіта молоді та проблема кліпового мислення. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2018. № VI (75). С. 25–28.
8. Ярхо Т. Ретроспективний аналіз феномену кліпового мислення та його врахування в дидактиці сучасної математичної підготовки у технічних ЗВО. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. 2019. № 177. С. 176–182.
9. Ведмедєв М. Феномен кліпового мислення в дискусійному просторі сучасної науки. *Sciences of Europe*. 2021. № 70. С. 41–45.
10. Rozen, L. Me, My Space and I: Parenting the Net Generation. N. Y., 2007. 258 p.
11. Корчова Г. Кліпове мислення як науково-методична проблема у професійній освіті. *Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*. 2022. № 1. С. 49–54.
12. Єхалов В., Гайдук О., Кузьміна А., Гайдук Т. Клінічне та «кліпове» мислення на різних етапах навчання за фахом «Загальна практика – сімейна медицина». *Медичні перспективи*. 2018. Том XXIII. Частина 2. С. 76–79.
13. Hnenna V., Korol A., Voichur O., Novorushchenko O., Popova V. Modeling and processing of information flows in the educational process of medical students using mind maps. *Computer systems and information technologies*. 2023. № 4. Pp. 16–24.

14. Шеховцева Т., Долінна М. «Кліпове» мислення як фактор формування підходу до інтерактивності освітнього процесу. *EUROPEAN HUMANITIES STUDIES: State and Society*. 2020. № 3(1). С. 186–198.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-486-3-21>

PROBLEMS AND PROSPECTS IN THE EDUCATION OF DOCTORS OF PHILOSOPHY IN MEDICINE

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В ПІДГОТОВЦІ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ МЕДИЦИНИ

Kotiuzhynska S. G.

*Doctor of Medical Sciences, Professor,
Vice-Rector for Research
and Educational Work
Odessa National Medical University
Odesa, Ukraine*

Котюжинська С. Г.

*доктор медичних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної
роботи
Одеський національний медичний
університет
м. Одеса, Україна*

Інтеграція України в європейський освітній і науковий простір ставить нові завдання щодо підготовки фахівців вищої кваліфікації, модернізації структури освітніх рівнів, запровадження оновлених вимог до підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів шляхом здобуття ступеня доктора філософії (Philosophy Doctor, PhD) та доктора наук. Тому, підготовка фахівців вищої кваліфікації в Україні починаючи з 2016 року зазнала суттєвих змін [1, с. 6].

На сьогодні вже напрацьовано певний досвід здійснення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії в галузі «Охорона здоров'я» за новою моделлю, удосконалено освітньо-наукові програми, переосмислено цілі, зміст і технології, що дозволяє підвищувати якість підготовки.

Послідовне й систематичне вдосконалення нами освітньо-наукової програми «Медицина» з урахуванням результатів моніторингу якості освітньої діяльності аспірантів, пропозицій і зауважень стейкхолдерів, тенденцій ринку освітніх послуг та ринку праці, дозволяє констатувати переваги і сильні сторони нашої освітньої програми – це потужний осередок науковців із високим академічним потенціалом, задіяних у підготовці докторів філософії в нашому університеті.